

Investeringsplan Region Västerbotten 2027–2030

Innehåll

Sammanfattning	2
Investeringar 2027–2030	3
Bakgrund	3
Investeringsplan 2027–2030	4
Finansiering	5
Avskrivningskostnader	6
Investeringar Fastighet 2027–2030	7
Investeringar MT 2027–2030	12
Investeringar IT 2027–2030	16
Investeringar Verksamhetservice 2027–2030	19
Investeringar Hjälpmedel 2027–2030	20
Investeringar Regional utveckling 2027–2030	20
Investeringar 2031–2036	21
Bilaga: Investeringsplan per investeringsområde	1
Investeringsplan Fastighet 2027–2030, Mkr	1
Investeringsplan MT 2027–2030, Mkr	3
Investeringsplan IT 2027–2030, Mkr	4

Sammanfattning

Totalt för planperioden 2027 – 2030 planeras investeringsutgifterna uppgå till 4 531 miljoner kronor. Investeringar i regionens fastigheter utgör det största investeringsområdet med 3 420 miljoner kronor.

Investeringsplanen innebär en tidigareläggning av investeringsmedel jämfört med beslutad plan för 2026–2029. Sammantaget medför planförslaget en utökning om 150 miljoner kronor under perioden 2027–2029, främst hänförlig till investeringar inom fastighetsområdet. För det tillkommande året 2030 bedöms dock en motsvarande minskning, vilket bidrar till att balansera investeringsnivån för planperioden i sin helhet.

Investeringsbehoven är fortsatt stora och för att rymma investeringsplanen inom de ekonomiska ramarna har prioriteringar gjorts. Detta medför att behov skjuts fram till kommande planperioder, där investeringsbehoven är fortsatt höga.

Prognos av regionens kassaflöde visar att nyupplåning på 500 miljoner kronor för 2027-2028 behövs för att finansiera investeringsplanen med ett resultat i enlighet med föreslagen budget.

De planerade investeringsnivåerna innebär att avskrivningskostnaderna förväntas öka på sikt. Fram till 2029 bedöms kostnaderna ligga i nivå med 2025 års utfall om 679 miljoner kronor. Därefter sker en tydlig ökning i samband med färdigställandet av större projekt, med en prognostiserad nivå på omkring 800 miljoner kronor i slutet av planperioden och fortsatt uppgång till i genomsnitt cirka 920 miljoner kronor per år under perioden 2031–2036. En betydande del utav prognostiserad ökning 2031 härleds till förväntad avskrivningskostnad för finansiell leasing utav tåg.

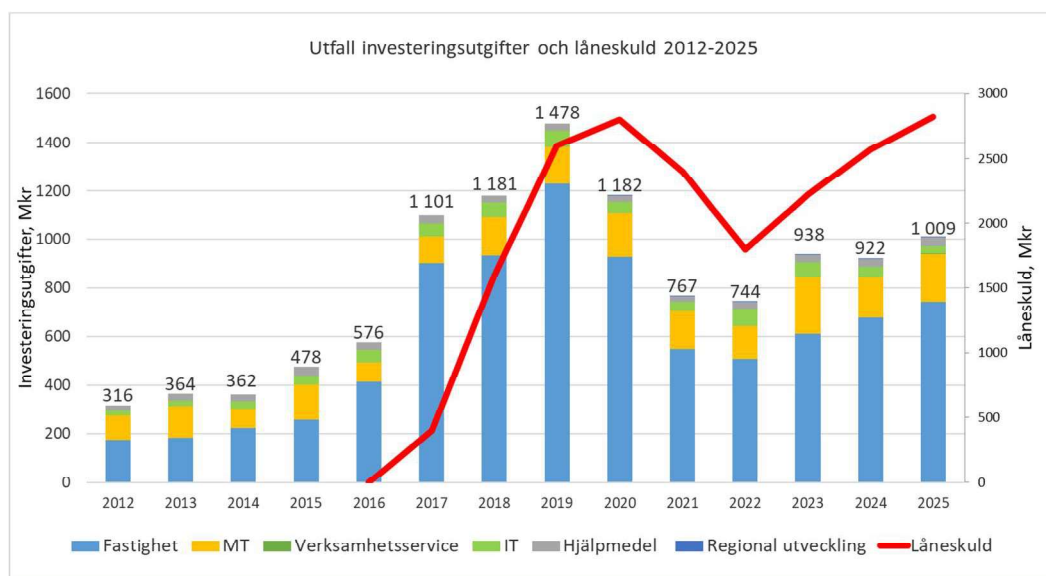
Investeringsnivåerna väntas öka inom flera områden. För att säkerställa en hållbar investeringsplan krävs löpande uppföljning, anpassning och ekonomiska åtgärder. Utan detta riskerar Regionen att nödvändiga investeringar att skjutas upp, vilket kan påverka både verksamhetens kvalitet och regionens ekonomiska stabilitet negativt

Investeringar 2027–2030

Bakgrund

De senaste årens högre investeringsutgifter beror delvis på en ökad digitalisering och medicinteknisk utveckling men framför allt är det behovet av upprustning och nybyggnation av fastigheter som driver investeringsutgifterna. Merparten av regionens lokaler byggdes på 50, 60 och 70-talet och är i stort behov av renovering men även anpassning för att möta kraven från framtidens hälso- och sjukvård. Fastighetsbeståndet har nått en ålder där planerat underhåll inte längre räcker för att möta kraven på effektivare och mer ändamålsenliga lokaler. Investeringar i lokaler och utrustning för en förbättrad arbetsmiljö, patientmiljö och energiåtgång är nödvändigt för att regionen i framtiden ska kunna bedriva en effektiv verksamhet. Ett stort investeringsbehov är en utmaning som Region Västerbotten delar med många andra kommuner och regioner.

Ökade investeringsutgifter i kombination med ekonomiska underskott i verksamheten resulterade i att Region Västerbotten under perioden 2017–2019 hade en låg egenfinansiering av investeringar och en låneskuld som steg snabbt. Upptagna lån för finansiering av investeringar gick från 0 miljoner kronor vid ingången av år 2017 till som mest 2 800 miljoner kronor i början av år 2020. Under åren 2020–2022 stärktes verksamhetens resultat samtidigt som investeringsutgifterna minskade något. Det stärkta kassaflödet innebar att amortering på upptagna lån kunde genomföras. Från 2023 har låneskulden åter igen ökat och vid slutet av 2025 uppgick den till 2 820 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 250 miljoner kronor i jämförelse med föregående år.

Diagrammet visar utfall av investeringsutgifter (staplar) och upplåning till investeringar (linje) 2012–2025.

Investeringsplan 2027–2030

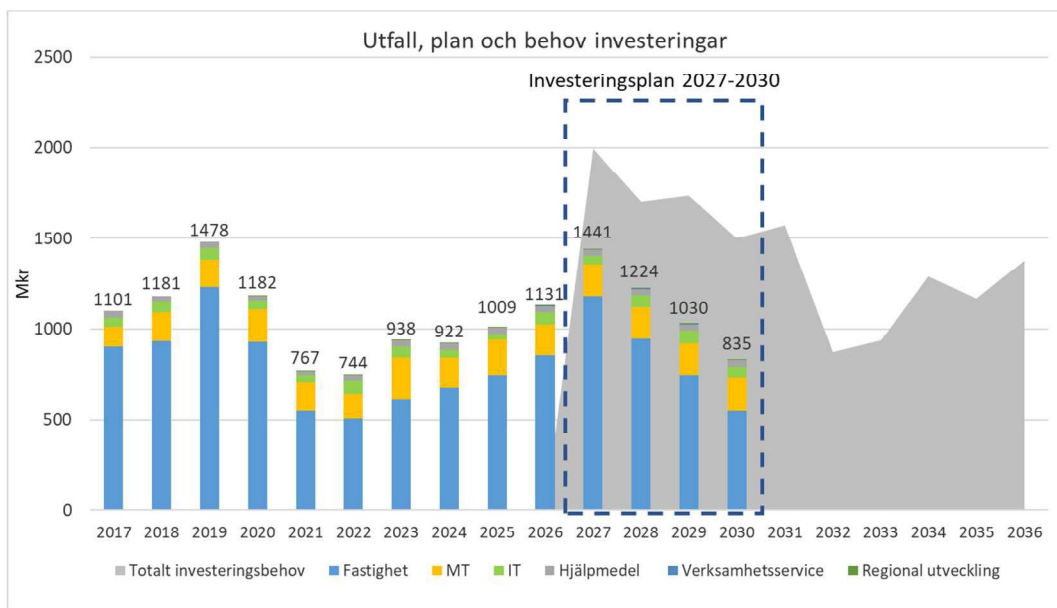
Investeringsplanen för perioden 2027–2030 uppgår till totalt 4 531 miljoner kronor baseras på prognosen för beslutade och planerade investeringar per första kvartalet 2026. Sammantaget innebär planförslaget en utökning om 150 miljoner kronor för åren 2027-2029 jämfört med gällande investeringsplan. Utökningen härleds till investeringsområde fastighet, som står för 155 miljoner utav utökningen i förhållande till beslutad plan. För år 2030, som tillkommer som ett nytt år i plan, bedöms dock en motsvarande återhämtning, vilket bidrar till att balansera den totala investeringsnivån över planperioden.

Inom övriga investeringsområden föreslås mindre justeringar. För IT minskar investeringsnivån 2027 med 10 miljoner kronor till följd av en omklassificering inom det planerade 5G-projektet. Inom medicinteknik (MT) föreslås en ökning om 5 miljoner kronor år 2027 med anledning av ökade behov. För hjälpmedelsområdet identifieras ett ökat investeringsbehov till följd av stigande priser, vilket behöver beredas vidare inför kommande planperiod.

Investeringsplan	2027	2028	2029	2030	Totalt
Fastighet	1 182	946	741	550	3 420
MT	175	177	180	180	712
IT	46	61	70	65	242
Hjälpmedel	34	35	35	35	139
Verksamhetsservice	3	3	3	3	12
Regional utveckling	1	1	1	2	5
Totalt	1 441	1 224	1 030	835	4 531

Tabellen visar planerade investeringsutgifter, i miljoner kronor, per investeringsområde för åren 2027–2030.

Region Västerbottens investeringsbehov är stora och prioriteringar har varit nödvändiga för att rymma investeringsplanen inom de ekonomiska ramarna. Under planperioden 2027–2030 uppgår behovet av investeringar som prioriterats utanför perioden till cirka 2 408 miljoner kronor. Den långsiktiga investeringsplaneringen visar även på stora behov efter år 2030. Totalt investeringsbehov för åren 2031–2036 kommer vara högre än vad grafen nedan visar på grund av att behov som inte kan hanteras under nuvarande planperiod kommer att ackumuleras och skjutas fram.

Diagrammet visar utfall investeringar 2017–2025, prognosen för 2026, samt investeringsplan 2027–2030 uppdelat per investeringsområde (staplar). Fältet visar det totala investeringsbehovet 2027–2036.

Finansiering

Region Västerbotten har ett långsiktigt mål att investeringsutgifter över tid ska anpassas till det finansiella utrymmet och finansieras utan extern upplåning. Nyupplåning tillåts för att hantera likviditetsbehov på kort sikt, exempelvis vid tillfälligt höga investeringsnivåer.

Finansiering av investeringsplan 2027–2030

Regionens behov av nyupplåning till investeringar är direkt beroende av storleken på investeringsutgifterna och det kassaflöde som den löpande verksamheten genererar. En förutsättning för att klara finansieringen av investeringsbehovet på sikt, utan att öka låneskulden, är starkare ekonomiska resultat.

Med föreslagen resultatbudget kan merparten av investeringsplanen finansieras med egna medel. De höga investeringsnivåerna medför ändå att nyupplåning på 500 miljoner kronor bedöms nödvändigt för åren 2027–2028.

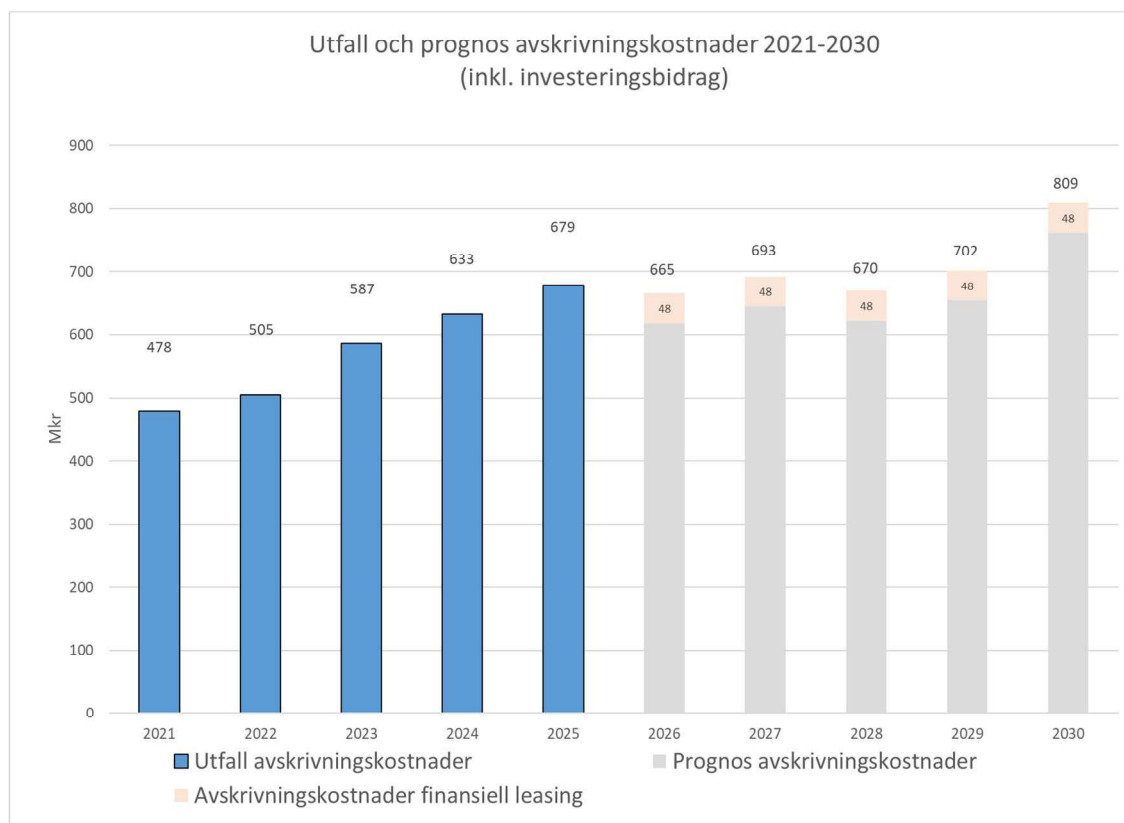
Regionens nuvarande ekonomiska situation med krav på att återställa negativa balanskravsresultat närmaste åren på totalt 557 miljoner kronor, prognosen visar på att verksamheten inte klarar uppsatt budget samt höga låneskulder innebär att ekonomin måste stärkas. Bedömningen är att det krävs budgetreduceringar med 300 miljoner kronor fördelat under 2027 och 2028. Om inte resultatförbättringar sker samt åtgärderna inte ger effekt kommer lånebehovet öka kraftigt. För planperioden skulle det innebära en ökad låneskuld med omkring 1 400 miljoner kronor och låneskulden skulle överstiga 5 000 miljoner kronor.

Regionens långsiktiga målsättning är att fullt ut finansiera investeringar med egna medel. Långsiktigt behöver regionens investeringsutgifter alltså anpassas till det finansiella utrymmet. I praktiken betyder det ett större resultatöverskott eller minskade investeringsutgifter. För att långsiktigt nå regionens uppsatta mål för god ekonomisk hushållning behöver kommande planeringsperioder beakta detta.

Avskrivningskostnader

Avskrivning är ett begrepp inom redovisningen som innebär att anskaffningsutgiften för en tillgång kostnadsförs över det antal år som motsvarar den ekonomiska livslängden. Detta görs för att kostnaden för en investering ska belasta resultatet under hela tillgångens livslängd och inte enbart det år inköpet genomförs. De senaste årens ökade investeringsnivåer leder till att även avskrivningskostnaderna ökar. År 2021 uppgick regionens avskrivningskostnad till 478 miljoner kronor och i slutet av planperioden prognostieras avskrivningskostnaden uppgå till omkring 809 miljoner kronor. Den långsiktiga prognosen visar att avskrivningarna fortsätter att öka från och med 2031, med en beräknad genomsnittlig avskrivningskostnad på omkring 920 miljoner kronor per år under perioden 2031–2036. En betydande del utav prognostiserad ökning 2031 härleds till förväntad avskrivningskostnad för finansiell leasing utav tåg.

Detta innebär i praktiken att avskrivningskostnaden kommer att utgöra en större del av regionens totala budget och att en omfördelning av budgetutrymme måste ske från övrig verksamhet.

Diagrammet visar utfall för avskrivningskostnader inklusive investeringsbidrag, år 2021–2025 samt prognos år 2026–2030.

Investeringar Fastighet 2027–2030

Investeringsplan Fastighet	2027	2028	2029	2030	Totalt
Totala investeringar	1 182	946	741	550	3 420
Reinvestering/Säkerhet	173	78	132	332	729
Strategisk	1 010	868	609	218	2 692

Tabellen visar planerade investeringsutgifter, i miljoner kronor, för åren 2027–2030

Investeringsbehoven i regionens fastigheter är stora och prioriteringar har varit nödvändiga för att ta fram en ekonomiskt hållbar plan för kommande års investeringar. Prioriteringen av fastighetsinvesteringarna har utgått från tre perspektiv: byggnadsrelaterad ohälsa, byggnadsteknisk status och verksamhetskritiska investeringar. Till denna planperiod har det även behövt omfördelas pengar från 2029-2030 till 2027-2028 för att Skellefteå ny vårdbyggnad och NUS norra labhus ska kunna ha ett optimerat arbetsflöde under hela perioden.

Fastslogna mål i fastighetsutvecklingsplanen anger att den långsiktiga utvecklingen av fastigheter ska motsvara verksamhetens behov av lokaler med goda samband. Byggnaderna ska utvecklas med avseende på energi- och yteffektivitet och de tekniska systemen ska vara driftsäkra och kostnadseffektiva.

Det är av största vikt att målbilder för vårdutvecklingen klargörs för att regionen strategiskt och taktiskt ska kunna planera kommande års fastighetsinvesteringar.

Under planperioden kommer flera viktiga investeringar genomföras som bidrar till ökad vårdeffektivitet, energieffektivitet och förbättrad arbetsmiljö. I Skellefteå fortsätter utvecklingen av sjukhusområdet. Projektet är Region Västerbottens största fastighetsprojekt någonsin och står för nästan 90% utav fastighetsinvesteringarna i Skellefteå under planperioden. På NUS är det uppförandet av det nya labhuset, med tillhörande anpassningar i 6-blocket, som utgör det enskilt största projektet och projektet står för mer än 75% utav fastighetsinvesteringarna på NUS under planperioden. I Lycksele genomförs en rad olika reinvesteringar för att underhålla och verksamhetsanpassa befintliga lokaler. Bland annat kommer byggnad 101, 102, 105, 106 och 109 renoveras för att bättre passa verksamheternas behov i lokalerna.

I planeringen av fastighetsinvesteringar i Region Västerbotten genomförs en bedömning om och hur medel till konst ska avsättas i varje enskilt projekt. Bedömningen utgår från det enskilda projektets innehåll och behov, framför allt vid ny- och strategiska

investeringar. För att skapa bra förutsättningar för planering och samarbete med Region Västerbottens konstverksamhet är det viktigt att planering av konst- och miljöinvesteringar görs i ett tidigt skede i investeringsprojektet.

Totala investeringar i byggnader uppgår under planperioden till 3 420 miljoner kronor.

Norrlands universitetssjukhus

Under planperioden 2027–2030 planeras byggnadsinvesteringar på NUS sammantaget uppgå till cirka 1 177 miljoner kronor. Utav dessa är cirka 929 miljoner kronor avsatta för Nus norra labhus och det utgör därmed det klart största projektet på NUS under planperioden.

För att säkerställa att de tekniska systemen fortsatt ska vara driftsäkra, kommer reinvesteringar och säkerhetsrelaterade investeringar att uppgå till cirka 238 miljoner kronor under planperioden. Här återfinns bland annat renoveringen av byggnad 10F som pågår främst i början och slutet av planperioden och står för sammanlagt 127 miljoner kronor under planperioden.

Skellefteå sjukhus

Förberedande arbeten för om- och nybyggnation enligt utvecklingsplanen kommer att fortsätta under planperioden. Skellefteås nya vårdbyggnad utgör med sina 1 465 miljoner kronor det klart största projektet under planperioden och väntas vara färdigställd 2030.

För att säkerställa att de tekniska systemen fortsatt ska vara driftsäkra, kommer reinvesteringarna och säkerhetsrelaterade investeringar att uppgå till 57 miljoner kronor under planperioden. Under perioden 2027–2030 planeras byggnadsinvesteringar i Skellefteå sammantaget uppgå till cirka 1 632 miljoner kronor.

Lycksele sjukhus

Förberedande arbeten för utveckling av Lycksele sjukhus enligt fastighetsutvecklingsplanen kommer att fortsätta under planperioden. I början av planperioden planeras anpassningar för vårdavdelningar i byggnaderna 102, 105 och 106 och i slutet av planperioden planeras våningsrenoveringar för vård- och dialysavdelningar i samma byggnader. I slutet av planperioden påbörjas även en omfattande renovering av byggnaderna 101 och 109.

För att säkerställa att de tekniska systemen fortsatt ska vara driftsäkra kommer reinvesteringarna och säkerhetsrelaterade investeringar, utöver ovan redan nämnda projekt, att uppgå till cirka 45 miljoner kronor under planperioden.

Externa lokaler – Hälsocentraler, Folk tandvård och Folkhögskolor

Arbetet under 2027–2030 kommer bestå i att fortsätta arbeta efter fastställd reinvesteringssplan. Största investeringen inom området planeras för Vindelns

Folkhögskola, där stora behov föreligger. Genomförandet av dessa åtgärder planeras pågå löpande under hela planperioden. Utöver detta planeras åtgärder för bland annat hälsocentralerna Mariehem och Hörnefors. Det planeras även för en ny hälsocentral, inklusive tandvård, på Tomtebo.

Under perioden 2027–2030 planeras byggnadsinvesteringar sammantaget uppgå till cirka 107 miljoner kronor. Majoriteten utav dessa investeringar avser reinvesteringar.

Länet

Övriga investeringar uppgår till 339 miljoner kronor vilket även innefattar ospecificerade reinvesteringar och ospecificerade strategiska investeringar. Bland annat så har ospecificerade reinvesteringar ökat och är numera på 36 miljoner kronor per år. Denna ökning har gjorts då de ses som viktiga investeringar för att snabbt kunna agera vid behov.

Väsentliga förändringar i plan

Föreslagen investeringsplan innebär en utökning av investeringsutrymmet 2027-2028, följt av motsvarande återhämtning 2029-2030. Omfördelningen härleds främst till prognosförändringar inom Skellefteå ny vårdbyggnad och Nus norra laboratoriebyggnad där totalprognoser och tidplaner reviderats. Utifrån tidplaner, och för att minimera risken av fördröjningar om projektet drar ut längre på tiden, behövs en högre nivå av investeringar 2027 och 2028 än tidigare plan. Investeringsplanen har tagit höjd för de förhöjda, men ej beslutade totalprognoserna som föreligger i Skellefteå ny vårdbyggnad och NUS Norra Labhus och utökningen återfinns till viss del i ram för Osäkerheter i stora projekt.

Skellefteå ny vårdbyggnad

Projektet har gått in i produktionsfas och beslut fattades av Regionstyrelsen i mars 2026 att godkänna investeringen. Uppdaterade kalkyler och ett patientklart perspektiv visar på en ökad totalprognos, vilket har påverkat investeringsplanens nivåer för projektet. Stommen av byggnaden kommer på plats under 2026 och installationer påbörjas 2027 och fortsätter 2028. Det är under åren 2027 och 2028 det främst syns en ökad investeringsnivå jämfört med tidigare plan.

Nus norra labhus

Omtag och omprioriteringar i projektet har genomförts för att komma inom ram. Utifrån uppdaterade kalkyler i förhållande till tidplan ses en förändring i investeringsplanen med en högre prognos 2027 och 2028 än föregående plan. Stommen till det nya laboratoriehuset beräknas vara på plats under 2026 och installationer kommer ske främst under 2027. Byggnaden beräknas vara klar mitten av 2029.

NUS Byggnad 10F

Beslut att tidigarelägga åtgärder i byggnad 10F för Neurointensivvårdsavdelningen och Neurokirurgavdelningen (NIVA/NKK) fattades i december 2025. Konsekvensen av tidigareläggningen av Byggnad 10F är att planerade åtgärder för Vindelns folkhögskola samt planerade belysningsåtgärder i länet senareläggs. Investeringen beräknas pågå fram till 2027/2028.

Parkeringslösning Skellefteå sjukhus

Norrbottninabanan påverkar stora delar av sjukhusområdet vilket leder till att 148 besöksparkeringsplatser försvinner. Kvar blir då endast 46 besöksparkeringar vilket innebär att nya parkeringsplatser behöver tillskapas för att nå en hållbar situation. I jämförelse med aktuell investeringsplan har projektet utökats med cirka 35 miljoner kronor. Till denna planperiod har utökning skett till 61 mkr.

Förskjutningar av reinvesteringar

För att få investeringsplanen att gå ihop ekonomiskt så har vissa reinvesteringar behövt skjutas på. Framförallt så är det ytskiktsrenoveringar och nya livscyklar på byggnader på NUS och i Skellefteå som har skjutits 1-3 år framåt i tiden.

Investeringsplanens påverkan på driftkostnader

Investeringsplanen utgör en förutsättning för de fastställda energi- och yteffektiviseringsmålen. Under planperioden bedöms driftskostnader exklusive avskrivningskostnader minska, under förutsättning att den fastlagda fastighetutvecklingsplanen genomförs, att paviljonger och andra externa förhyrningar avslutas, att byggnader kan säljas eller rivas i takt med att nya byggnader och reinvesteringar blir färdigställda.

Risk- och konsekvensanalys

Nedan följer en beskrivning av osäkerheter i föreslagen plan där omvärldsfaktorer och behov utanför plan kommer att påverka investeringsutrymme och prioriteringar framöver.

Projekt utanför plan

Prioriteringsarbetet för att ta fram en hållbar plan för kommande års investeringar innebär att vissa investeringsbehov inte ryms inom planen för år 2027–2030.

Genomförda analyser (Nus Sydväst) beskriver stora behov av förbättrade verksamhetslokaler och lokalsamband för delar av vårdverksamheterna vid Nus, vilket inte kan lösas enbart inom befintligt fastighetsbestånd.

Inriktning från vården och fastighet är dock att åtgärder för att tillgodose aktuella verksamheters lokalbehov kommer att behöva prioriteras in i planen framöver

Omvärldsfaktorer

En central osäkerhetsfaktor i planen är prisutvecklingen. Mot bakgrund av det rådande världsläget finns en betydande risk att planen underskattar kommande kostnadsökningar, vilket kan påverka såväl investeringsutrymme som prioriteringar.

Vidare kan det ökade säkerhetsläget komma att påverka investeringsutrymmet och prioriteringarna under planperioden. Exempel på detta är ökade krav på robusthet utifrån nationella krav.

Senareläggning av planerade reinvesteringsåtgärder i befintliga byggnader

Parallellt med genomförandet av prioriterade utvecklings- och nybyggnadsprojekt är det av strategisk betydelse att säkerställa ett långsiktigt hållbart förvaltande av det befintliga fastighetsbeståndet. I den föreslagna investeringsplanen konstateras en risk för att nödvändiga reinvesteringar och planerat underhåll skjuts på framtiden till förmån för nyproduktion. En sådan förskjutning riskerar att på sikt leda till ökade kostnader, försämrad funktionalitet och ett ökat behov av akuta avhjälpande underhållsåtgärder. Detta kan i förlängningen påverka både verksamheternas förutsättningar och fastighetsbeståndets långsiktiga värde negativt.

Oförutsett

Den föreslagna planen innebär en minskning av posten för oförutsett, vilken därmed ligger på en relativt låg nivå jämfört med tidigare investeringsplaner. Minskningen av denna buffert innebär att investeringsplanen har ett begränsat handlingsutrymme för att möta kostnadsavvikelse, marknadsförändringar och oförutsedda tekniska förhållanden som typiskt sett uppstår i fastighetsprojekt. Konsekvensen blir att sådana avvikelser i stället kan behöva hanteras genom senareläggning eller omprioritering av redan planerade åtgärder, vilket kan påverka planens genomförbarhet, tidsättning och långsiktiga måluppfyllelse.

Prioriterade fokusområden inför kommande planperioder

Några fokusområden kan belysas utifrån att dessa kan antas få stor påverkan på kommande planperioder, men utredningar och politiska beslut kommer att ligga till grund för hur dessa kommer påverka investeringsplanen framöver. Dessa fokusområden kommer kräva resurser i närtid för att konkretiseras vidare.

Hälsocentraler

Förändringar i demografin i länet samt effekterna av införandet av nära vård kommer att medföra investeringar av strategisk karaktär under planperioden. Främst är det Umeå och Skellefteå med växande stadsdelar.

NUS Sydväst

Tidigare utredningar kring tekniktung vård visar att byggnad 3A inte håller över tid. Begränsningar föreligger gällande lokalyta, lokalkvalitet och teknisk försörjning. Därtill har

delar av vårdverksamheten på NUS behov av förbättrade lokalförutsättningar och placeringar relaterat till patientsäkra vårdflöden och samband.

Civil beredskap

Med tanke på världsläget är civil beredskap ett fokusområde för innevarande och kommande planperioder. Fastighet driver flertalet projekt kopplat till detta både inom egna basenheten och tillsammans med andra delar inom regionen och kommunen. Hur detta område kommer påverka investeringsplanen framöver är svår att beräkna och nya behov kan komma att behöva prioriteras in.

Investeringar MT 2027–2030

Investeringsplan MT	2027	2028	2029	2030	Totalt
Totala investeringar	175	177	180	180	712
Reinvestering	165	167	170	170	672
Strategisk	10	10	10	10	40

Tabellen visar planerade investeringsutgifter, i miljoner kronor, för åren 2027–2030

Investeringsplanen år 2027 för medicinteknisk utrustning uppgår till 175 miljoner kronor varav 165 miljoner kronor avser reinvesteringar och 10 miljoner kronor avser strategiska investeringar. Totalt för planperioden uppgår investeringsutgifterna till 712 miljoner kronor.

Totala anskaffningsvärdet för regionens befintliga medicintekniska utrustning uppgår till cirka 1,8 miljarder kronor. Med en teknisk livslängd på 8–10 år är behovet 160 - 180 miljoner kronor per år för reinvesteringar och till detta kommer beslutade utökningar och strategiska satsningar. För år 2024 var utrustningar till ett inköpsvärde av 790 miljoner kronor äldre än åtta år. Om utrustningar används utanför den avsedda tekniska livslängden leder detta i allmänhet till ökade tekniska driftkostnader och kan också leda till ökad risk för patientsäkerhetsincidenter.

Under året har arbetet med en ny investeringsprocess fortsatt med bland annat långsiktiga planer för ersättningsanskaffning, vilket under kommande planeringsperiod kommer att kunna medföra bättre standardisering av utrustning och samlade upphandlingsavtal. Ökad dialog och samordning med Upphandlingen medför även att reinvesteringar i högre grad kommer kunna genomföras enligt ursprunglig tidplan.

Nedan en sammanställning över större investeringsobjekt som ingår i investeringsplanen för åren 2027–2030.

Bild- och funktionsmedicin

- MR-system, kliniska

- Datortomografisystem
- Röntgenangiografisystem
- Konventionella Röntgensystem

Cancercentrum

- Linjäracceleratorer
- Onkologiskt informationssystem
- Datortomograf dosplanering

Laboratoriemedicin

- Digital Patologi
- Automation Histopatologi
- Autoklaver
- Färgning, histopatologi
- NGS, DNA sekvensanalysator
- Hematologiinstrument
- Odlingsautomation
- Objektglasscanner
- Automatiserad LC-MS
- Sorteringsrobot

Kirurgcentrum

- Endoskopiutrustning
- Operationsbord

Hjärtcentrum

- Patientpendlar
- Röntgenangiografisystem
- Röntgengenomlysningsutrustning

Neuro- huvud och halscentrum Västerbotten

- NIVA/NIMA-avdelning
- ÖNH-mottagning paraply-behov
- Fiberskåp
- Videoendoskopistaplar

Anestesi-operation och intensivvård

- Ventilatorer
- Operationsbord-/toppar
- Patientpendlar

- Anestesiapparater

Akutsjukvården

- Ambulanser

Barn och ungdomscentrum

- Respiratorer
- CPAP-er
- Kuvöser

Tandvård

- Behandlingsstolar
- Scanners
- DAC-ar

Investeringar som berör många verksamheter

- Desinfektions-, sterilutrustning
- Patientövervakningsutrustning
- Ultraljudapparater
- Ventilatorer

Behov som nu återfinns utanför plan består exempelvis av expansion av magnetröntgen i länet, flertalet automationer inom Laboratoriemedicin, Operationsrobot med flera. Även vissa reinvesteringar 2027 och 2028 kommer att behöva skjutas framåt i tiden, uppskattningsvis mellan 20–30 miljoner kronor. Exempelvis större investeringar så som röntgenutrustning inom BFM, labbutrustning samt operationsutrustning.

Investeringsplanens påverkan på driftkostnader

Planerade investeringar i medicinteknisk utrustning fokuserar framför allt på ersättningsinvesteringar, vilket medför marginell påverkan på driftkostnader. Behovet är dock stort även för expansioner/utökningar i medicinteknisk utrustning, där driftpåverkan är större i form av serviceavtal och reservdelar. Genom att fortsätta reinvestera i utrustning vars tekniska livslängd gått ut ökar chansen att behålla driftkostnaden på en jämn nivå.

Planerade investeringar i bildtagande MT-utrustning får en betydande påverkan på driftkostnaderna för IT då lagringsbehoven är betydligt högre för modern MT-utrustning.

Risk- och konsekvensanalys

Behovet av Medicinteknisk utrustning inom hälso- och sjukvården är större än någonsin, bland annat till följd av en åldrande befolkning samt ett ökat vårdbehov. Totalt investeringsbehov för medicinteknisk utrustning uppgår exempelvis för år 2027 till cirka 552 miljoner kronor vilket är betydligt högre än de planerade investeringsutgifterna på 175 miljoner kronor och en ökning med 30% jämfört med året innan. Den tekniska utvecklingen medför säkrare behandlingsmetoder men även effektiviserade vårdprocesser. En risk med att inte ersätta gammal utrustning är att driftkostnader kan öka i form av reservdelar och service. En annan risk är att produktionen försämras med ökade kötider som följd, samt att patientsäkerheten riskerar att försämrats.

För att behålla Universitetssjukhusstatus krävs även att regionen ligger i framkant avseende modern utrustning och behandlingsmetoder, annars riskeras intäkter och samarbeten gentemot övriga regioner.

Gensekvenseringen inom Laboratoriemedicin är ett exempel som ges hög prioritering både ur patientperspektiv utifrån framtida behov av diagnostik vid genterapi, samt att behålla spetsforskare inom framför allt ALS-området.

En följd av prioriteringen av gensekvenseringen och annan utveckling inom precisionsmedicin är att driftkostnaderna för IT ökar genom att den tekniken kräver mycket större lagringskapacitet i de centrala lagringsinfrastrukturen.

Investeringar IT 2027–2030

Investeringsplan IT	2027	2028	2029	2030	Totalt
Totala investeringar	46	61	70	61	238
Reinvestering	34	61	60	60	215
Strategisk	2	0	10	1	13
5G nät / mobilitet	10	0	0	0	10

Tabellen visar planerade investeringsutgifter, i miljoner kronor, för åren 2027–2030

Investeringar inom IT uppgår för planperioden till totalt 238 miljoner kronor. Av dessa avser 13 miljoner kronor strategiska investeringar medan 215 miljoner kronor avser reinvesteringar. 10 miljoner investeras i 5G nät för att förbättra vår mobilitet varav 75 procent av investeringen finansieras via EU-bidrag.

Det faktum att hotbilden för cyberangrepp har ökat senaste åren, driver på behoven av investeringar inom IT- och cybersäkerhetsområdet. Den snabba teknikutvecklingen inom MT-området driver också på behoven i lagringsinfrastrukturen. IT-investeringsramen har inte utvecklats i takt med hotbilden och behoven från MT vilket gör att investeringar motsvarande 76 mkr har behövt prioriteras bort. Konsekvensen av detta är att regionen halkar efter i skydd mot cyberangrepp och lagringsinfrastrukturen kan inte byggas ut i den takt som behövs.

Under planperioden är det fortsatt fokus på digitalisering av regionens interna arbetsprocesser, ökning i mobilt arbetssätt och invånartjänster. Detta kräver tillsammans med ökat behov av lagringskapacitet, fortsatta investeringar i modernisering av infrastrukturen, framför allt server, nät- och säkerhetskomponenter. Renovering och om- och tillbyggnation av lokaler förväntas under den kommande perioden driva på behovet av modernisering och komplettering av infrastruktur och komponenter kopplade till konferenssystem.

För att skapa förutsättningar för ett långsiktigt och modernt digitalt stöd krävs fortsatt stora plattformsinvesteringar för att möta förändrade och effektivare vårdprocesser. Under förra året infördes nytt vårdinformationssystem (Cosmic) och nu går vi in i en period för att stabilisera och införa de delar som inte infördes i samband med bytet. Framtidens Vårdinformationssystem kommer under 2027–2030 delvis att bestå av slutbetalningar för nytt kärnsystem, grundimplementation samt tillägg och anpassningar.

Väsentliga förändringar i plan

En större och till största del bidragsfinansierad investering i 5G-nät har flyttats fram ett år i planen.

Investeringsplanens påverkan på driftkostnader

Investeringsplanen förväntas ha en positiv nettoeffekt på driftkostnaderna. Investeringarna förväntas långsiktigt skapa förutsättningar för minskade driftkostnader, främst när det gäller personalkostnader och effektivare processer inom regionen. På den underliggande nivån kan investeringarna ge ökade driftkostnader i form av ökade kostnader för support, underhåll och förvaltning. Det nya vårdssystemet accelererar också behovet/kravet på mobilitet med ökat behov av hantering såväl tekniskt som organisatoriskt. De ökade driftkostnaderna beräknas framledes att mötas av minskade kostnader när åldrande system fasas ut och nya arbetssätt införs. Under en övergångsperiod beräknas dock kostnaden för gamla och nya system att överlappa varandra och driftkostnaderna öka. Det innebär en tidsförskjutning innan full effekthemtagning uppnås avseende driftkostnader.

Risk- och konsekvensanalys

I denna plan är investeringar motsvarande drygt 76 miljoner bortprioriterade. En följd av uteblivna investeringar är ökade driftkostnader och sämre service till regionens vårdtagare och invånare och kan riskera patientsäkerheten. Att kontinuerligt göra reinvesteringar när det gäller infrastrukturen är viktigt för inte riskera kvalitets- och effektivitetsförluster som kan uppstå med infrastruktur som närmar sig slutet av "livscykeln". Samtidigt behöver investeringar göras för att hantera ökade volymer och nya krav som modernt IT-stöd ställer på infrastrukturen. Det gäller främst nät och säkerhet, integrationer samt mobilitet.

Kombinationen av att hotbilden inom cybersäkerhet generellt ökar samt att antalet angrepp mot myndigheter blir avsevärt fler i Sverige och i världen, gör att risken för att bli drabbad har ökat kraftigt under senare tid och fortsätter att öka framöver. I de fall vi inte kan stå emot och skydda oss mot cyberattacker riskerar vi att drabbas av ett större angrepp vilket exempelvis kan leda till att regionen står utan verksamhetskritiska system under en längre tid. Konsekvenserna för vårdverksamheten att behöva förlita sig enbart på manuella rutiner under en längre tid är mycket svåra att överblicka.

Minskat underhåll av IT-miljöer och sämre robusthet leder oundvikligen till sämre stabilitet och prestanda i regionens IT-system och därmed en försämrad informationstillgång. Konsekvensen för vården blir återkommande större och allvarigare störningar i IT-systemen som gör att manuella rutiner behöver användas oftare. Manuella rutiner är tidskrävande och leder till dubbeldokumentation när allt ska dokumenteras ännu en gång när IT-systemen är tillbaka i normaldrift igen. Det kan leda till patientrisker då fel kan uppstå vid denna hantering. Systemet för röntgenbilder och andra vårdinformationssystem är exempel på centrala system som kan drabbas av återkommande och allvarliga störningar vid minskat underhåll.

Minskad utbyggnadstakt i regionens servermiljöer och backupsystem gör att vi inte kan införa nödvändiga skyddsåtgärder i våra IT-miljöer för att klara en större störning eller allvarlig cyberattack. Införs inte skyddsåtgärder i våra backupsystem på det sätt som krävs ökar risken att flera års vårdinformation kan gå förlorad vid en attack. Konsekvenserna för vårdverksamheten och patientriskerna som följd av ett sådant scenario är närmast oöverblickbara.

Minskat underhåll och längre utbytscyklar av nätverksutrustning och annan nätverksuppkopplad utrustning gör att vi inte har förutsättningar att följa teknikutvecklingen inom området vilket oundvikligen leder till risk för ökad sårbarhet mot angrepp. Det medför också att uppgradering av brandväggar inte kommer att kunna genomföras. Det gör att sårbarheten ökar ytterligare för cyberattacker.

Investeringar Verksamhetservice 2027–2030

Investeringsplan Verksamhetservice	2027	2028	2029	2030	Totalt
Totala investeringar, mkr	3	3	3	3	12
Strategiska investeringar	2	2	1	1	6
Reinvesteringar	1	1	2	2	6

Planerade reinvesteringar under planperioden innefattar utbyte av skurmaskiner, tvättutrustning, truckar och fotomaskin. Strategiska investeringar som prioriterats är bland annat ny tvättanläggning för att diska sopkärl från den nya bioavfallsanläggningen. Vidare planeras i slutet av planperioden anskaffning av automatiska truckar för transport av textilier, kost och material.

Verksamhetservice har ett löpande behov av reinvesteringar såväl som strategiska investeringar i syfte att effektivisera verksamheten. Utöver detta innebär expansioner inom fastighet även ett ökat investeringsbehov inom fastighetservice.

Investeringsplanens påverkan på driftkostnader

Med aktuell plan tillgodoses inte reinvesteringsbehovet fullt ut. Detta medför en risk för ökade driftkostnader i form av akuta åtgärder då utrustning måste lagas.

Risk – och konsekvensanalys

I nuvarande plan finns inget som helst utrymme för att rusta ombyggda fastigheter och lokaler med det som kan behövas utifrån ett verksamhetservice perspektiv. Detta kan exempelvis innebära att fastigheterna inte har rätt utrustning för verksamhetservice uppdrag och att andra delar av verksamhetens behov kan behöva prioriteras ned. För nya fastigheter prioriteras verksamhetservice inom projektets totala ram.

Investeringar Hjälpmedel 2027–2030

Investeringsplan Hjälpmedel	2027	2028	2029	2030	Totalt
Totala investeringar	34	35	35	35	139
Reinvestering	34	35	35	35	139

Planerade investeringar uppgår totalt till 139 miljoner kronor för åren 2027 – 2030. Föreslagen plan innebär ingen utökning i jämförelse med gällande investeringsplan, däremot påtalas ett utökad behov utav investeringar. Påtalade behov om 68 miljoner inryms inte i föreslagen plan under 2027-2030. De ökade behoven förklaras av den kostnadsutveckling som noterats under de senaste åren. Kostnadsökningen har legat på ca 11% senaste åren och bedömningen är att prisökningen väntas kvarstå. Behovet om utökning kan delvis finansieras via utökade intäktskrav och kommer behöva utredas närmare.

Risk med föreslagen plan

Utöver de påtalade investeringsbehov som kan hänföras till prisökningar föreligger en betydande risk för ytterligare behov under planperioden. Osäkerheterna är främst relaterade till förändrade regelverk kring utfasning av produkter samt ökade krav på regionens beredskapslager.

Förändrad lagstiftning inom medicinteknik (MDR) kan komma att påverka investeringsvolymerna ytterligare. Lagförändringen innebär att Region Västerbotten, som distributör av hjälpmedel, kan anses ha ett tillverkaransvar om vi levererar produkter där den beräknade livslängden är passerad. Idag har vi en generell regel om skrotning av hjälpmedel efter 15 år men leverantörerna anger sina livslängder som längst 10 år men det är inte ovanligt med 5 år och till och med 3 års livslängd. Detta kommer att få konsekvenser på hur länge vi återanvänder produkter framöver och därmed på investeringsvolymerna.

Därtill finns ett uppdrag från Regionen om att tillhandahålla beredskapslager för sjukhusen. Uppdraget kan i nuläget inte genomföras på grund av lokalbrist, men när förutsättningar finns kommer betydande engångsinvesteringar att krävas. Tidpunkt och omfattning för dessa kostnader är i dagsläget osäkra.

Investeringar Regional utveckling 2027–2030

Investeringsplan Regional utveckling	2027	2028	2029	2030	Totalt
Totala investeringar	1	1	1	2	5
Reinvestering	1	1	1	2	5

Totalt uppgår investeringar inom Regional utveckling till totalt fem miljoner kronor för planperioden. Främst avser det investeringar i konst inom ramen för regionens konstverksamhet. I övrigt ligger i planen löpande reinvesteringar, exempelvis i teknik för filmverksamheten. Investeringar för konst för Skellefteå nya vårdbyggnad och Nus Laboratoriebyggnad, prioriteras inom projekten och kommer senare att omfördelas

mellan berörda investeringsområden. För nytt år i plan föreslås en investeringsnivå om 2 miljoner kronor i led av noterade prisökningar över tid.

Regional utveckling innefattar även investeringar via finansiell leasing och avskrivningsprognosen i föreslagen plan innefattar prognostiserade avskrivningskostnader för tåg där en betydande ökning väntas från 2031.

Investeringar 2031–2036

Investeringskalkylen (upp till 10 år) pekar på ökade investeringar inom samtliga områden – stora fastighetsprojekt, medicinsk teknik och IT – vilket även på sikt driver upp driftskostnader. För att behålla finansiell stabilitet krävs tydliga prioriteringar, balanserad planering och löpande uppföljning, eftersom osäkerheter i större projekt kan påverka både kostnader och utrymmet för kommande satsningar. Kostnadsutveckling påverkas även av rådande omvärldsfaktorer.

Kortsiktig återhållsamhet riskerar att tränga undan planerat underhåll, livscykelhantering i befintliga lokaler och utrustningspark. nödvändiga utvecklingsprojekt, vilket kan leda till fler akuta åtgärder, högre kostnader och sämre verksamhetsförutsättningar. Åtgärder som stärker kassaflöde och verksamheternas resultat är därför centrala; annars kan nödvändiga investeringar behöva skjutas upp med negativa följder för kvalitet, arbetsmiljö och ekonomi.

Samlade bedömningen är att investeringsutrymmet 2027–2030 sannolikt inte räcker för det ackumulerade behovet efter 2030; ytterligare uppskjutna reinvesteringar och anpassningar ökar risken för driftkostnadsökningar, verksamhetsstörningar och byggnadsrelaterad ohälsa, samtidigt som kraven på robusthet, civil beredskap och IT-säkerhet fortsätter att öka.

Bilaga: Investeringsplan per investeringsområde

Investeringsplan Fastighet 2027–2030, Mkr

Fastighetsprojekt	2027	2028	2029	2030
Strategiska investeringar	1 010	868	609	218
Skellefteå Ny vårdbyggnad A-B	509	427	399	50
Osäkerhet stora projekt		41	41	80
NUS Norra By 6P samt anpassning i befintliga hus	438	303	106	1
Strategiska Investeringar	20	20	20	20
Lönsamma energieffektiviseringsinvesteringar LEIF	12	12	12	12
Fastighetsåtgärder, för inv. CMTS	10	10	10	10
Reinvestering belysning	1	1	1	10
Skellefteå sjukhus, Parkeringsytor	2	1		
NUS By 26 Terapibad			3	7
Tomtebo HC	1	9		
Skellefteå sjukhus, CFOG			18	28
Skellefteå sjukhus, Parkeringslösning	17	44		
Reinvesteringar	158	75	115	315
1121100 NUS By 10F, pl 3,4,5, NIVA NKK	54			
Reinvesteringar	36	36	36	36
Skellefteå By 119 Yttertak	19			
Ly by 105, 106, 102 anpassningar för vårdavdelningar	15			
NUS, By 2, pl 10, ÖNH mottagning	10			
Lycksele By 115 Fastighetsinvesteringar	5			
Vindelns FHS	4	10	15	20
Nus renovering Hissar (2 hissar/år)	4	4	4	4
Lycksele By Tärnaby skidhem fastighetsinvesteringar	4			
NUS By 10 CDE, By 4, By 2	3			
NUS by 10F IT/MT	2			
SKE By 120 Relining	1			
Mariehems HC fastighetsinvesteringar		3	9	7
Hörnefors HC & TV		10	7	
Oförutsett		5	5	5
Ly by 101 fastighetsinvesteringar		4	4	2
NUS By 5B NK036 UPS/batterier		2		
Nus by 2 b Byte fasad		1	3	
NUS By 24 Relining avlopp och byte golvbrunnar		1	3	
Nus by 2-4 ducky		1		
Nus by 1D Utbyte av inbyggda rör VS			5	

NUS By 14 E Byte fasad och fönster	3			
LY By 101 & 109	4		58	
LY By 105, 106, 102 plan 2 o 3 vårdavdelning och Dialysavdelning	3		22	
Ly by 108 fastighetsinvesteringar	3		4	
Ly by 102 fastighetsinvesteringar	3		2	
LY By 105, 106, 102 plan 2 o 3 vårdavdelning	2		13	
NUS säker fastighetsautomation (Hela NUS)	2		2	
NUS By 10 B plan 0	1		12	
NUS By 10b COP2 Utökning med 2 Opsal samt renovering 3 Opsalar	1		6	
Ålidhem ambulansstation	1		2	
Bjurholms HC fastighetsinvesteringar			6	
By 27 reinvestering ventilation och VVX	1		2	
1121100 NUS By 10F, resterande våningar			72	
By 14 E Byte ytskikt och ledbelysning.			2	
Skeå las, By 140, pl 1, Beroendeenheten			10	
Ske By 130 Hud och STD-kliniken			9	
ske By 106 Ytskiktsrenovering			3	
ske By 105 Ytskiktsrenovering			3	
Ske By 104 Ytskiktsrenovering och ventilationsbyte			3	
skellefteå by 130 Yttertak			3	
Byte golv med asbestsanering mellan by 19 och by 13 kulvert			1	
Skellefteå By 120 Yttertak			1	
Ly by åsele HC fastighetsinvesteringar			1	
Lycksele By 114 Fastighetsinvesteringar Nya motorer till reservkraft			1	
Dragonens HC fastighetsinvesteringar			1	
ske By 202 Ytskiktsrenovering plus tak, fönster och fasad.			1	
By26 Byte ytskikt och ledbelysning.			1	
NUS By 5A fasad			1	
NUS By 6M Reinvestering			1	
BY 19 byte fönster och tak			1	
Säkerhetsrelaterade investeringar	15	3	18	18
Lycksele sjukhus, Utbyte styr elnät	4			
2124005 Brandlarm Skellefteå	4			
NUS by 2b UPS NK 034	2			
NUS Brandlarmssystem by 3a	2			
2126001 NUS, Åskskydd, jordnät, jordtag	2			
UPS by 29 batteri	1			
NUS by 26 Brandlarmssystem		2		
NUS by 5b NK 036		1		

2125047 NUS, By 27, Ups NK 026-027	6
Lyckesle Ny tömningscentral med gas	5
NUS By 23 kompressoranläggning	5
NUS Brandlarmssystem by 3b	2
Ly, Utbyte LSP-ställverk	7
NUS By 27 kompressoranläggning	5
NUS Brandlarmssystem by 6m	3
NUS By 26 NK031 Byte UPS	2
Ly, Batterier NK 001 och NK002	1
Totalsumma	1 182 946 741 550

Investeringsplan MT 2027–2030, Mkr

Investeringsobjekt Mkr	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Total investeringsplan 2027–2030
Strategiska investeringar					
Ospecificerat	10	10	10	10	40
Totalt strategiska investeringar	10	10	10	10	40
Reinvesteringar					
Region	40	35	35	0	110
BFM	25	45	42	22	134
Ospecificerat	4	19	18	98	139
Cancercentrum	26	21	21	0	68
Laboratoriemedicin	15	20	25	20	80
Hjärtcentrum	17	9	8	8	42
Tandvård	7	8	9	10	34
Ambulanssjukvård	12	8	10	10	40
Neuro-, huvud-, och halscentrum	5	0	0	0	5
CFOG	3	2	2	2	9
AnOpIVA	5	0	0	0	5
Barn och ungdomscentrum	4	0	0	0	4
Medicincentrum	2	0	0	0	2
Totalt reinvesteringar	165	167	170	170	672
Investeringsplan totalt	175	177	180	180	712

Investeringsplan IT 2027-2030, Mkr

Investeringsobjekt	2027	2028	2029	2030	Totalt
Strategisk /säkerhet	12	0	10	1	23
Server/lagring	0	0	3	1	4
Nät och IT säkerhet	2	0	7	0	9
Mobilt företagsnät	10	0	0		10
Reinvestering	34	61	60	64	219
Nät och IT säkerhet	16	30	25	24	95
Videokonferens /AVK			4	4	8
Server/lagring	19	31	31	36	116
Investeringsplan totalt	46	61	70	65	242